



# REPORTER



## Š T E D N J A

Sa štednjom je kao i sa pameću, svi misle da je imaju koliko treba i kako treba, a da je problem kod drugih. Ovo najbolje potvrđuju aktuelna dešavanja u Srbiji oko finansijske krize i razni saveti kako je prevazići. Malo ko iznosi sopstveni program štednje, tako što uporedi svoje troškove sa evropskim, ali zato savetuju drugima kako da štede pogotovu potrošačima. U Srbiji nije bankrotirala ni jedana velika kompanija, ali mnoge koriste stari oprobani recept da teškoće u poslovanju rešavaju povećanjem cena, pravdajući se raznim razlozima, ali nikad ne iznoseći i upoređujući svoje troškove i kvalitet poslovanja sa evropskim. Najapsurdniji su saveti potrošačima da štede odričući se od kupovine. To je sasvim suprotno od onog što rade u svetu da bi prevazišli krizu. Razvijene zemlje čine sve da bi povećale kupovnu moć potrošača, i tako uspostavile ravnotežu na tržištu između ponude i tražnje. U



Srećnu i berićetnu 2009.  
želi Vam redakcija!

Srbiji ovi tržišni mehanizmi još uvek ne funkcionišu, a tračak nade da će se nešto promeniti na bolje i u korist potrošača jeste najava primene Trgovinskog sporazuma sa EU, odnosno smanjenje carina. Potrošači Srbije se nadaju da će Vlada, odgovarajući na izazove svetske krize, tržište Srbije urediti vodeći računa o interesima potrošača. A do tada valja nam nekako preživeti. Na štednju, kao odricanje, smo navikli, ali je možda sada prilika da štedimo kao evropski potrošači. Biramo i tražimo najbolji kvalitet po prihvatljivoj ceni i uz garantovano dobar kvalitet. Naravno, za to nam moraju biti dostupne nezavisne informacije o kvalitetu proizvoda. Da bismo tome doprineli, prenosimo vam informacije o pojedinim proizvodima (koliko nam prostor dozvoljava) pobednicima uporednog testa kvaliteta u 2008. godini, a koje su sprovele kolege iz Stiftung Warentest, nemačke organizacije iz Berlina. Verujemo da je to naprikladnija čestitka i poklon koji smo vam mogli zajedno upriличiti i da će vam biti od pomoći.

Redakcija

## Kako do kraja meseca - korisna pravila

1. Napraviti spisak i beleške svojih troškova- kako bi ih mogli kontrolisati,
2. Obavezno napraviti spisak za kupovinu,
3. Pre kupovine proveriti da li proizvod zaista trebate, za šta ga trebate i kako se koristi,
4. Razmišljati pre, ne posle kupovine,
5. Ne kupovati impulsivno, predhodno se informisati (razgovarajte u krugu porodice, prijatelja, pogledati

6. informacije o proizvodu u radnji, časopisu internetu, reklamama),
6. Čitajte informacije na proizvodima,
7. Ne dozvolite da reklama manipuliše vama,
8. Vaše ponašanje pri kupovini uzor je vašem detetu,
9. Dajte prednost proizvodima koji nemaju atraktivno pakovanje,
10. Kupujte sezonsko voće i povrće,

11. Birajte proizvode iz svog okruženja organski proizvodi imaju prednost,
12. Nemojte gladni ići u kupovinu prehrambenih proizvoda,
13. Mislite o tome da cena nije jedino merilo da se odlučite za kupovinu,
14. Pojedine proizvode možete koristiti zajedno sa još domaćinstava (npr. kosilica).



## APOS član Međunarodne organizacije potrošača

Asocijacija potrošača Srbije, zajedno sa Pokretom za zaštitu potrošača Beograda, primljena je za pridruženog člana Međunarodne organizacije potrošača (CI - www.consumersinternational.org).

Tako se ime Srbije našlo na listi od 115 zemalja članica ove organizacije, a dve organizacije iz Srbije učestvovali u globalnim svetskim kampanjama za ostvarivanje prava potrošača zajedno sa još 220 organizacija članica CI.

## ŠTEDNJA SA VEDRIJE STRANE



Narod je spreman na još veća odricanja. Samo da mu bude bolje.

Unutrašnje slabosti su naše unutrašnje rezerve.

Moramo štedeti na svakom koraku, ali ne i na stopi inflacije.

Najviše bi mogli uštedeti lopovi - kad bi krali prema potrebama.

U interesu štednje laž sahranjujemo o svom, a istinu o državnom trošku.

Nismo spremni na veća odricanja. Odrekli smo se sebe, ali ne i njih.

Ilija Marković

# POBEDNICI TESTA KVALITETA U 2008. GODINI

Iz velikog broja proizvoda koji je testiran od strane STIFTUNG WARENTEST-a (www.test.de) izdvojili smo nekoliko grupa proizvoda i one koji su dobili najbolje ocene za kvalitet. Ukoliko želite opširnije informacije o nekom od ovih proizvoda obratite se našoj redakciji: apos@sezampro.rs. ili posetite sajt kolega iz Nemačke

**Usisivači**

test 04/2008  
Testirano je 14 proizvoda.

**Pobednik testa je Miele S4 Ecoline, dobro (2,0), cena 173 €.**

Ocenu dobro dobili su još: AEG Electrolux AUS 4045, 204 €  
Eio Vivo 1600w, 149 €  
Samsung SC 8580, 272 €  
Quelle&Privileg, 150 €

**Štampači**

test 04/2008  
Testirano je 16 proizvoda.

**Pobednik testa je Canon Pixma iP 4500, dobro (2,1), cena 102 €.**

Ocenu dobro dobili su još: HP Officejet ProK 5400, 144 €  
HP Color Laserjet 2605 DN, 496 €  
Konica Minolta magicolor 2530 DL, 356 €  
Samsung ML-2010 R, 84 €  
Lexmark E120n, 102 €

**Računari**

test 10/2008  
Testirano je 9 proizvoda.

**Pobednik testa je Hewlett Packard Pavilion Elite m9242.de, dobro (2,0), cena 685 €.**

Ocenu dobro dobili su još: Compaq Presario SR5432DE, 670 €  
Dell Inspiron 530 DT, 580 €  
Medion Premium PC 6805, 605 €  
Fujitsu-Siemens Scaleo Pi2662, 590 €

**Veš mašine**

test 10/2008  
**Mašine sa otvorom na prednjoj strani**  
Testirano je 10 proizvoda.

**Pobednik testa je Bosch WAE 24140, dobro (1,9), cena 550 €.**

Ocenu dobro dobili su još: Siemens WM 12E340, 590 €  
Otto Oko plus 2200, 600 €

**Mašine sa otvorom od gore**  
Testirano je 3 proizvoda.

**Pobednik testa je Miele W604 WPM, dobro (1,9), cena 1030 €.**

Ocenu dobro dobili su još: Quelle/Privileg Pro Comfort 5012 S, 700€,  
EG -Electrolux Lavamat 47230, 700€

**Štampači /skeneri**

test 03/2008  
Testirano je 14 proizvoda

**Pobednik testa Canon Pixma MP 610, dobro (2,1), cena 183 €.**

Ocenu dobro dobili su još: Epson Stylus photo RX685, 195 €  
HP Officejet Pro L7480, 226 €  
Samsung SCX-4200, 140 €

**Mikrotalasne rerne**

test 08/2008  
Testirano je 16 proizvoda.

**Pobednik je Samsung CE 1185UB, dobro (2,1), cena 340 €.**

Ocenu dobro dobili su još: Quelle/Privileg, 180 €  
LG MC-7644AT, 180 €

**Laptop računari**

test 10/2008  
Testirano je 9 proizvoda.

**Pobednik testa je Hewlett Packard Pavilion Elite m9242.de, dobro (2,0), cena 685 €.**

Ocenu dobro dobili su još: Compaq Presario SR5432DE, 670 €  
Dell Inspiron 530 DT, 580 €  
Medion Premium PC 6805, 605 €  
Fujitsu-Siemens Scaleo Pi2662, 590 €

**Klima uređaji**

test 06/2008  
Testirano je 12 proizvoda.

**Pobednik testa je Stiebel Eltron CAWR25i, dobro (2,0), cena 2010 €.**

Ocenu dobro dobili su još: Diakin Siesta ATXS25E, 1960 €  
Einhell NSK 3503i C+H, 800 €

**Plazma televizori**

Test 05/2008  
Testirano je 4 proizvoda.

**Pobednik testa je Panasonic TH-42PV71F dobro (2,4) cena 1200 €**

Ocenu dobro dobio je još: Pioneer PDP-4280XA (2,4) 2150 €

**LCD televizori**

Test 05/2008  
Testirano je 19 proizvoda.

**Pobednik testa je Sony KDL-32P3020 dobro (2,3) cena 902 €**

Ocenu dobro dobili su još: Panasonic TX-37 LZD70F, 1480 €  
Philips 37 PFL9632D, 1980 €  
Samsung LE40F86BD, 1870 €

## TABLETE ZA MAŠINSKO PRANJE SUDOVA



Poštovani potrošači, pred vama je test tableta za mašinsko pranje sudova u skraćenoj verziji, jer smo veći prostor ostavili za informacije o pobednicima testova iz 2008.

Postoje obične tablete kojima je potrebno dodati sredstva za sjaj i so za omekšavanje vode i kombinovane tablete koje sve to već sadrže, a reklamiraju se 3 u 1, pa sve do 7 u 1, i na kraju sve u 1. Na osnovu ovih zbudjućih reklama teško je doneti odluku koji proizvod kupiti. Testirano je ukupno 23 proizvoda, od toga 5 običnih i 18 kombinovanih tableta za mašinsko pranje sudova, a mi prenosimo rezultate testiranih tableta koji smo našli u našim prodavnicama.

Za dobijanje ukupne ocene kvaliteta (kao što vidite u tabelama) kod tableta je proveravano sledeće: **efikasnost pranja** (kako skidaju nečistoću od: čaja, mleka, mesa, jaja ...) **sprečavanje nastajanja naslaga kamenca, kako neguje materijal**

**posuda** ( staklo, obojenu plastiku... ) **dejstvo na očuvanje životne sredine, kao i pakovanje i skladištenje.**

U testu običnih tableta pobednik je Calgonit klasik, u testu kombinovanih Somat 7.

I nakon testiranja, teško je dati pravi odgovor na pitanje za koju vrstu tableta se odlučiti-obične ili kombinovane. Obične tablete su po ceni povoljnije, bolje čuvaju životnu sredinu, i efekat ispiranja im je bolji jer se dodaje sredstvo za sjaj.

Kombinovane tablete su jednostavnije za upotrebu i bolje neguju materijal posuda.

Neovisno od toga za koju vrstu tableta se odlučite, savetujemo da pri kupovini obratite pažnju na to koliko tableta dobijete za ponudenu cenu, odnosno koliko vas košta jedna tableta. Kao što se iz tabele vidi, u Nemačkoj pobednici testa koštaju od 5 do 7 evra. Razlika u ceni tableta prisutna je i u prodavnicama Srbije pa i na to valja obratiti pažnju prilikom kupovine.

Lela Tasić

## DA LI JE KVALITET ISTI?

Kolege iz Nemačke su nam skrenule pažnju da postoji mogućnost razlike u recepturi tableta kupljenih u Nemačkoj i u Srbiji. Pravi odgovor bismo dobili kada bi proizvode sa tržišta Srbije testirali na isti način kao Stiftung Warentest. Kako APOS za to nema kapaciteta, uporedili smo deklaracije i sastav tableta za mašinsko pranje sudova kupljenih u Nemačkoj sa onima koji su kupljeni u Srbiji. Iako se na osnovu upoređivanja sastava (kao što se vidi iz tabele) sa sigurnošću ne može tvrditi da se radi o identičnom sastavu i kvalitetu, opredelili smo se da prenesemo rezultate uporednog testiranja kvaliteta tableta za mašinsko pranje sudova, koje su sprovele kolege iz Nemačke. Želimo da potrošači Srbije imaju prave informacije o kvalitetu ovog proizvoda i da ga traže u prodavnicama. Verujemo da će i uvoznici (kojima smo takođe dostavili ove informacije) o tome u buduće voditi računa, tim pre što je cena tableta u Srbiji ista ili nešto veća nego u Nemačkoj, a kupci se najbolje mogu zadržati garantovanim kvalitetom

## Upoređivanje sastava na deklaracijama

| Calgonit sve u 1-kupljen u Srbiji<br>Uvoznik- Alca trgovina d.o.o., Dobanovacki put 58, Zemun, 011/ 30 70 722  | Calgonit sve u 1- kupljen u Nemačkoj   |
|--|--|
| > 30 % fosfati.<br>5-15 % sredstva za izbeljivanje na bazi kiseonika,<br>< 5 % nejonski surfaktanti,<br>< 5 % fosfonati,<br>< 5 % polikarboksilati,<br>< 5 % parfem ( limonene), enzime ( proteaza, amilaza) | > 30 % fosfati<br>5-15 % sredstva za izbeljivanje na bazi kiseonika, polikarboksilati,<br>< 5 % amfotermni tensidi, nejonski tensidi, fosfonati,<br>sadrzi enzime, parfeme, BENZISOTHAZOLINONE |
| Somat 7<br>Henkel Merima ,Kruševac,Stanoja Atanackovica bb,  | Somat 7  |
| > 30 % fosfata,<br>5-15 % agens za izbeljivanje na bazi aktivnog kiseonika, po-likarboksilati, nejonogene aktivne materije,<br>< 5 % fosfonata, enzimi , parfem ( citral, limonene)                          | > 30 % fosfati<br>< 5 % fosfonati<br>5-15 % sredstva za izbeljivanje na bazi kiseonika, polikarboksilati, nejonski tensidi, sadrzi enzime ( proteaza, amilaza) i parfem ( limonene, citral)    |

Tekst je preuzet iz časopisa „test“ 2/2008 uz saglasnost izdavača Stiftung Warentest (www.test.de). Cene proizvođača se odnose na tržište Nemačke.



| t tablete za mašinsko pranje sudova               | Obične tablete             |                       |                       |
|---|----------------------------|-----------------------|-----------------------|
|   | Calgonit Powerball Classic | Somat 1               | dm/Denkmit            |
| Broj tableta u pakovanju                          | 44                         | 44                    | 60                    |
| Raspon cena u evrima                              | 5,00 do 7,00               | 5,00 do 7,00          |                       |
| Srednja cena u evrima                             | 6,00                       | 6,00                  | 2,95                  |
| Cena za jednu tabletu (jedno pranje) u evrima     | 0,14                       | 0,14                  | 0,05                  |
| OCENA KVALITETA 100%                              | DOBRO (2,0)                | DOBRO (2,2)           | DOBRO (2,3)           |
| <b>EFIKASNOST PRANJA 55%</b>                      | dobro (1,9)                | dobro (2,0)           | dobro (1,9)           |
| Čaj   | +                          | +                     | +                     |
| Mleko (naslage)                                   | +                          | +                     | +                     |
| Mleveno meso                                      | +                          | +                     | +                     |
| Žumance   | +                          | +                     | +                     |
| Jaje-mleko-miks                                   | +                          | +                     | +                     |
| Mix (pirinač, krompir, kukuruz, pšenica)          | +                          | +                     | +                     |
| Pahuljice   | +                          | +                     | +                     |
| Efekat pranja kada tableta duže stoji             | O                          | +                     | +                     |
| <b>SPREČAVANJE NASTAJANJA NASLAGA KAMENCA 20%</b> | jako dobro (1,5)           | dobro (2,5)           | zadovoljavajuće (2,7) |
| <b>NEGA MATERIJALA POSUĐA 10%</b>                 | dobro (2,2)                | dobro (2,2)           | zadovoljavajuće (3,3) |
| Čaše  | ++                         | ++                    |                       |
| Srebro  |                            | O                     | +                     |
| Nerdajući čelik                                   | ++                         | ++                    | ++                    |
| Dekor na posudu                                   | -                          | -                     | -                     |
| Obojene plastične posude                          |                            |                       |                       |
| <b>OSOBNOSTI U ODNOSU NA ŽIVOTNU SREDINU 10%</b>  | zadovoljavajuć (2,7)       | zadovoljavajuće (2,7) | zadovoljavajuće (2,6) |
| <b>PAKOVANJE I SKLADIŠTENJE 5%</b>                | zadovoljavajuće (2,7)      | dobro (2,4)           | jako dobro (1,4)      |
| Uputstvo za upotrebu                              | +                          | +                     | +                     |
| Čitljivost natpisa                                | +                          | +                     | +                     |
| Popunjenost                                       | O                          | +                     | ++                    |
| Mogućnost skladištenja                            | +                          | +                     | +                     |

## HEMIKALIJE U TABLETAMA

**Izbeljivači** – kao natrijum karbonat, izbeljuju materije koje boje sudove (čaj, ruž za usne)

**Enzimi** - odstranjuju nečistoće, a proteaza i amilaza rastvaraju belančevine, masti lipaze.

**Fosfati** - omekšavaju vodu da ne bi bilo naslaga kamenca, zadržavaju rastvorene prljavštine da se ne bi ponovo zalepila za sudove. Manje efikasna sredstva su citrati (so limunske kiseline) i polikarboksilati.

**Tensidi** rastvaraju masti i deluju na površinski napon vode, tako da se voda preliva u vidu tankog filma (sredstvo za sjaj).



| t tablete za mašinsko pranje suda   | Kombinovane tablete   |                        |                            |                            |                          |                          |
|---|-----------------------|------------------------|----------------------------|----------------------------|--------------------------|--------------------------|
|   | Somat 7               | Somat 5                | Calgonit Powerball sve-u-1 | Calgonit Powerball Quantum | Calgonit Powerball 5 u 1 | Dm/denkmit Multi-Power 5 |
| Broj tableta u pakovanju  | 28                    | 30                     | 35                         | 30                         | 30                       | 30                       |
| Raspon cena u evrima  | 5,00 do 7,00          | 5,00 do 7,00           | 5,00 do 7,00               | 5,00 do 7,00               | 5,00 do 7,00             |                          |
| Srednja cena u evrima   | 6,00                  | 6,00                   | 6,00                       | 6,00                       | 6,00                     | 2,25                     |
| Cena po tabletu (1 program pranja) u evrima   | <b>0,21</b>           | <b>0,20</b>            | <b>0,17</b>                | <b>0,20</b>                | <b>0,20</b>              | <b>0,08</b>              |
| Jednakosti  |                       |                        |                            |                            |                          |                          |
| test -OCENA KVALITETA 100%  | DOBRO (2,1)           | DOBRO (2,3)            | DOBRO (2,5)                | DOBRO (2,5)                | ZADOVOLJA VAJUĆE (2,6)   | ZADOVOLJA VAJUĆE (2,6)   |
| <b>EFEKAT PRANJA 35%</b>  | dobro (1,8)           | dobro (2,2)            | dobro (2,4)                | dobro (2,4)                | zadovolja vajuće (2,6)   | zadovolja vajuće (2,6)   |
| Čaj   | +                     |                        |                            | O                          | O                        | O                        |
| Mleko (naslage)   | +                     | +                      | +                          | O                          | +                        | +                        |
| Mleveno meso  | +                     | +                      | +                          | +                          | +                        | +                        |
| Žumance   | ++                    | +                      | +                          | +                          | +                        | +                        |
| Jaje-mleko-miks   | ++                    | +                      | +                          | +                          | O                        | +                        |
| Miks (pirinač, krompir, kukuruz, pšenica)   | ++                    | ++                     | +                          | O                          | +                        | O                        |
| Pahuljice   | +                     | +                      | +                          | O                          | +                        | O                        |
| Efikasnost pranja kada tablete stoje  | O                     | O                      | O                          |                            |                          | O                        |
| <b>DEJSTVO SREDSTVA ZA SJAJ 20%</b>   | dobro (2,3)           | zadovoljavajuće (2,9)  | zadovolja vajuće (3,2)     | zadovolja vajuće (3,4)     | zadovolja vajuće (3,0)   | dovoljno (3,6)           |
| <b>SPREČAVANJE NASTAJANJA NASLAGA KAMENCA (FUNKCIJA SOLI) 20%</b>   | dobro (1,7)           | dobro (1,7)            | dobro (1,7)                | dobro (1,9)                | dobro (2,4)              | dobro (2,0)              |
| <b>NEGA MATERIJALA POSUĐA 10%</b>   | dobro (1,8)           | dobro (1,9)            | dobro (2,1)                | dobro (2,1)                | dobro (2,0)              | dobro (2,1)              |
| Čaše  | ++                    | ++                     | ++                         | ++                         | ++                       | ++                       |
| Srebro  | +                     | O                      | +                          | O                          | +                        | +                        |
| Nerdajući čelik   | ++                    | ++                     | ++                         | ++                         | ++                       | ++                       |
| Dekor na posudu   | O                     |                        | -                          | -                          | -                        |                          |
| Bojenje plastičnih posuda   |                       |                        |                            |                            | O                        |                          |
| <b>OSOBNOSTI U ODNOSU NA ŽIVOTNU OKOLINU 10%</b>  | zadovoljavajuće (3,4) | zadovolja vajuće (3,4) | zadovolja vajuće (3,0)     | zadovolja vajuće (3,2)     | zadovolja vajuće (3,0)   | zadovolja vajuće (2,7)   |
| <b>PAKOVANJE I SKLADIŠTENJE 5%</b>  | +                     | +                      | dobro (2,5)                | dobro (2,1)                | dobro (2,5)              | dobro (2,2)              |
| Uputstvo za upotrebu  | +                     | +                      | O                          | +                          | O                        | +                        |
| Čitljivost natpisa  | +                     | +                      | O                          | +                          | O                        | +                        |
| Popunjenost   | +                     | +                      | +                          | +                          | +                        | +                        |
| Mogućnost skladištenja  |                       |                        | +                          | +                          | +                        | +                        |
| ocene za rezultate izpitivanja :++ jako dobro (0,5-1,5) + dobro (1,6-2,5) O zadovoljavajuće (2,6-3,5) ■ = da dovoljno (3,6-4,5), = ne - nedovoljno (4,6-5,5). |                       |                        |                            |                            |                          |                          |